

ÖZEL SİRKÜLER

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

(Ağustos 2024)

GİRİŞ

30 Temmuz-31 Ağustos 2024 tarihleri arasında meydana gelen ekonomik gelişmeleri ele aldığımız bültende, bu dönemde açıklanan makroekonomik göstergelerle birlikte öncü göstergeler olarak adlandırılan veriler tabloda geçmiş yıllarla/aylarla kıyaslamalı olarak verilmiş, büyüme, işsizlik, cari açık, enflasyon ve öncü göstergeler açısından uygulanan ekonomi politikalarıyla uyumlu ve olumlu yönde gerçekleşenler yeşil, uygulanan ekonomi politikalarıyla uyumlu olsa bile ülke ekonomisinin büyümesi ve gelişmesi açısından olumsuz olanlar kırmızı, yatay seyredenler sarı ile işaretlenmiş ve yorumlanmıştır. Her veri sadece olumlu veya sadece olumsuzluk içermeyebilir, olumlu ve olumsuz yönlerin birlikte ele alınıp, kısa, orta ve uzun vadeli seyrine de bakılmalıdır.

A. DÖNEME İLİŞKİN EKONOMİK VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER

	2021	2022	2023	2024/MART	2024/NİSAN	2024/MAYIS	2024/HAZİRAN	2024/TEMMUZ
GSYH (TÜİK)	808 milyar USD (%11,4)	906 milyar USD (%5,5)	1,1 trilyon USD (%4,5)	285,5 MİLYAR USD (%5,7)				
İşsizlik Oranı (MA) (TÜİK)	11,00%	10,30%	8,80%	8,60%	8,50%	8,40%	9,20%	
İstihdam Oranı (TÜİK)	46,80%	48,20%	48,90%	49,50%	49,50%	50%	49,30%	
Atıl İşgücü Oranı (MA) TÜİK	22,50%	21,40%	24,70%	24,10%	27,20%	25%	29,20%	
Ödemeler Dengesi (Cari Açık) (TCMB)	7,3 milyar USD	49 milyar USD	45,1 milyar USD	31,2 milyar USD	31,4 milyar USD	25,1 milyar USD	24,8 milyar USD	
İhracat (Ticaret Bak.) kümülatif		254,2 milyar USD	255,8 milyar USD	63,6 milyar USD	82,8 milyar USD	106,9 milyar USD	125,4 milyar USD	148,7 milyar USD
İthalat (Ticaret Bak.) kümülatif		364,3 milyar USD	361,8 milyar USD	84,1 milyar USD	113,1 milyar USD	143,6 milyar USD	168,6 milyar USD	198,6 milyar USD
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (Ticaret Bak.)		69,80%	70,70%	75,70%	73,30%	74,40%	74,40%	74,90%
Türkiye Brüt Dış Borç Stoku ve GSMH'ya oranı (HMB)	437,5 milyar USD (%54,2)	459,2 milyar USD (%50,7)	499,8 milyar USD (% 44,7)	506,8 milyar USD (% 43,8)				
CDS	566,57	501,94	280,23	237,28	263,30	274,26	255,5	265,67
TÜFE (TÜİK)	36,08%	64,27%	64,77%	68,50%	69,80%	75,45%	71,60%	61,78%
ÜFE (TÜİK)	79,89%	97,72%	44,22%	51,47%	55,66	57,68%	50,09%	41,37%
Toplam Krediler (BDDK)	4,8 trilyon TL	7,5 trilyon TL	11,6 trilyon TL	12,8 trilyon TL	13,1 trilyon TL	13,6 trilyon TL	13,8 trilyon TL	14,1 trilyon TL
Toplam Mevduat (BDDK haftalık veriler)			14,8 trilyon TL	15,4 trilyon TL	15,6 trilyon TL	14,9 trilyon TL	16,4 trilyon TL	16,9 trilyon TL
Kredi/Mevduat Oranı (BDDK haftalık veriler)			75,20%	85,68%	86,16%	91,27%	84%	85,63%
TCMB Ticari Krediler Faizi	24,36%	14,02%	53,48%	66,29%	65,56%	65,88%	62,30%	59,31%
Bütçe Açığı ve gerçekleşme oranı ve artış oranı (Bümko aylık bütçe bülteni)	192,2 milyar TL (gerçekleşen)	139 milyar TL (gerçekleşen)	1,3 trilyon TL (gerçekleşen)	513,4 milyar TL (%19,4)	691,3 milyar TL (% 26,1)	471,9 milyar TL (%17,8) (-%79)	747,1 milyar TL (%28) (%54,6)	843,9 milyar TL (%31,8) (%94,2)
Bütçe Açığının GSYH daki Payı (Bümko)	2,90%	1%	5,40%	(2024 bütçe hedefi) %6,4				

ÖNCÜ GÖSTERGELER								
Sanayi Üretim endeksi ve yıllık değişim oranı (TÜİK/tak.etk.ar.s an.ür.end.)	116,6 (%13,1)	118,7 (%1,8)	121,4 (2,3)	110,8 (% 4,3)	100,3 (-%0,7)	106,2 (%0,1)	105,3 (-%4,7)	
İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (MA) (TCMB)	78,7	76,5	77,5	77,2	77,00	76,6	76,2	75,9
Perakende Satış Hacmi Endeksi ve yıllık artış oranı (TA) (TÜİK)	118,1 (%13,4)	147,1 (%24,6)	168,1 (%14,2)	156,8 (%19,8)	147,8 (%10,2)	149,7 (%5,8)	159,6 (% 8,6)	
Tüketici Güven Endeksi (MA) (TÜİK)	68,9	75,6	77,4	79,4	80,50	80,5	78,3	75,9
Reel Kesim Güven Endeksi (ekonomik güven end.) (MA) (TÜİK)	110,1	101,6	103,4	103,5	103,50	102,4	100,5	98,7
Konut Satış Sayısı	1.491.856	1.485.622	1.225.926	105.394	75.569	110.588	79.313	127.088
İSO Türkiye İmalat PMI				50	49,30	48,4	47,9	47,2
Dünya Kompozit PMI (ISO)			51	52,3	52,40	51	50,9	49,7

A. Olumlu Gelişmeler

1. KKM'ye 6 ay vadeli olanlarda yüzde 7,5, 1 yıla kadar vadeli olanlarda yüzde 5 stopaj getirilerek bu hesapların yavaş yavaş tasfiye edilmesi yönünde bir adım daha atılmış bulunmaktadır.
2. Posta veya hızlı kargo taşımacılığı yoluyla bir gerçek kişiye gelen ve ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen,30 euronun altındaki eşyalar için AB'den gelirse yüzde 30, diğer ülkelerden gelirse yüzde 60 vergi getirildi. Bu düzenleme ithalat talebini kısmak açısından olumlu bir adım olarak değerlendirilmesi gerekir.
3. Ekonomi yetkilileri, 2024, 2025 ve 2026 yıl sonu enflasyon tahminlerini değiştirmediklerini belirtti. Buna göre 2024 için % 38, 2025 için % 14, 2026 için % 9 TÜFE artışı öngörülüyor.
4. TCMB Para Politikası Kurulu raporunda, para politikasındaki kararlı duruşun; yurt içi talepte dengelenme, Türk lirasında reel değerlendirme ve enflasyon beklentilerinde düzelmeye vasıtası ile aylık enflasyonun ana eğilimini düşüreceği ve dezenflasyon sürecini güçlendireceği belirtilerek "Aylık enflasyonun ana eğiliminde belirgin ve kalıcı bir düşüş sağlanana ve enflasyon beklentileri öngörülen tahmin aralığına yakınsayana kadar sıkı para politikası duruşu sürdürülecektir. Enflasyonda belirgin ve kalıcı

bir bozulma öngörülmesi durumunda ise para politikası duruşu sıkılaştırılacaktır.” İfadeleri enflasyonla mücadeledeki kararlılık açısından olumludur.

5. TCMB zorunlu karşılıklara uygulanacak faiz oranı gibi bazı düzenlemeler yaptı. Amaç mevduat faizlerindeki düşüşü sınırlayabilmek.

B. Olumsuz Gelişmeler

1. Tüketici fiyatları temmuz ayında yüzde 3,23 oranında yükselirken, yıllık enflasyon 9,82 puan azalışla yüzde 61,78'e gerilemiştir. TCMB açıklamasında, yıllık enflasyonun, yüksek bazın da etkisiyle tüm ana gruplarda düştüğü, aylık fiyat artışının ise önceki aya kıyasla güçlendiği, bunun nedeninin, maktu vergi güncellemeleri ile yönetilen ve yönlendirilen kalemlerdeki fiyat artışları olduğu, en önemli kalemin enerji grubundaki artış olduğu, bunun nedenlerinin de mesken elektrik tarifelerinde yapılan artış ile akaryakıt ve tüp gazdaki otomatik vergi düzenlemesi olduğu belirtilmiştir.
2. ABD'de resesyon ihtimali artıyor görüşünü Goldman Sachs'ın ardından JPMorgan da paylaştı. Ekonomistler “ABD'den gelen haberler işgücü talebinde beklenenden daha keskin bir zayıflamaya ve işgücü kaybının erken sinyallerine işaret ediyor” dedi. Bu gelişmede FED'in faiz indiriminde geç kaldığı görüşü ağırlık kazanıyor.
3. Dünya PMI'nda düşüş gözlenmektedir.

C. Değerlendirme

Uygulanan dezenflasyon programı çerçevesinde alınan daraltıcı tedbirler nedeniyle işsizlik oranında yükselme, sanayi üretiminde ve kapasite kullanım oranında düşüş, tüketici güven ve reel kesim güven endekslerinde düşüş, ithalatta düşüş, TÜFE ve ÜFE'de düşüş, ihracatın ithalatı karşılama oranında yükseliş, cari açıkta düşüş gözlenmektedir.

Ancak 2023 yılından beri deprem felaketinin de etkisiyle bütçe açığında düşüş gerçekleşmemekle birlikte vergi yasalarında yapılan değişikliğin vergi gelirlerine etkisinin de sınırlı kalacağı görülmektedir. Borçlanma maliyetlerini etkileyen

CDS'ler ise yedi aydır yatay seyretmektedir. TCMB, faiz indirimi için, enflasyondaki düşüş eğiliminin güçlü olmasını beklediğini ifade etmiştir. Dolayısıyla dezenflasyon süreci henüz sonuçlanmamıştır. Ekonomik canlanmanın başlaması için katetmemiz gereken biraz daha mesafe var.

Hazırlayan: Bülent ÇAKAR

Bu yayını Batı YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş. ortakları Yeminli Mali Müşavirler tarafından titizlikle hazırlanmaktadır. Amacımız mevzuat ve uygulamadaki değişiklikleri yorumlarımızla birlikte zamanında okuyucularımıza ulaştırmak ve genel anlamda yol gösterici olmaktır. Uygulamaların açıklanan hususların kendi özel durumlarına uygulanması konusunda Batı YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş. ile bağlantı kurmalarını tavsiye ederiz. Bu yayındaki bilgilere dayanılarak yapılan uygulamalar nedeniyle doğabilecek zararlardan Batı YMM A.Ş. ortakları, çalışanları ve yazarları herhangi bir yükümlülük ve sorumluluk kabul etmemektedirler.